

İNFAZ HUKUKU UYGULAMALARI (SORU VE YANITLARLA)

UTKU SALİH DİNÇER
CUMHURİYET SAVCISI
T.A.A. ÖĞRETİM GÖREVLİSİ

1. BÖLÜM

İNFAZA GİRİŞ

İNFAZ HUKUKUNUN MEVZUAT DAYANAKLARI NELERDİR?

- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazına Dair Kanun
- 647 sayılı İnfaz Kanunu (01/06/2005 öncesi suçlarda lehe olması halinde uygulanan MÜLGA KANUN)
- 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu
- 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu
- 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun
- 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu
- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik (Yayın tarihi 29.03.2020)
- Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği
- Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik
- Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği

İNFAZ HUKUKUNUN ANA İLKELERİ NELERDİR?

- MAHKUMİYET HÜKÜMLERİ KESİNLEŞMEDİKÇE İNFAZ OLUNAMAZ. (5275- 4)
- İNFAZ SÜRECİNDE YAPILAN HATA VE EKSİKLERDEN KAZANILMIŞ HAK DOĞMAZ.
- MEVZUAT DEĞİŞİMİNDE DERHAL UYGULAMA İLKESİ ESASTIR. ANCAK ERTELEME, TEKERRÜR VE KOŞULLU SALIVERME KURUMLARI BAKIMINDAN LEHE UYGULAMA İLKESİ GEÇERLİDİR. (TCK 7/3)
- KANUNDA AÇIK HÜKÜM BULUNMAYAN HALLERDE, KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜNÜ GENİŞLETİCİ YORUMLA SINIRLAMAMAK GEREKİR. (LEHE UYGULAMA İLKESİ)
(ANAYASA MADDE 13 GEREĞİ)

İNFAZIN TAKİBİNDE GÖREV VE SORUMLULUK HANGİ MAKAMLARDADIR?

- Cezaların infazı Cumhuriyet savcısı tarafından izlenir ve denetlenir. (5275 SK. 5. madde)
- İnfaz evrakının ceza fişi ile gelmesinden, yerine getirme fişi ile son bulmasına kadar tüm süreç hükmü veren ceza mahkemesinin yargı çevresindeki savcılık tarafından yönetilir. İlamın okunması, gereğine göre olağanüstü kanun yoluna müracaat edilmesi, çağrı kağıdı, ödeme emri, adli para cezasının hapse çevrilmesi, denetimli serbestlik uygulamaları, müddetname, infaz sürecinde alınması gereken yargısal kararların talep edilmesi vs. işlemler bizzat savcılıkça ifa edilir.
- Ceza infaz kurumları, denetimli serbestlik müdürlükleri, izleme kurulları, hükümlü vekilleri infazın diğer kamusal paydaşlarıdır.

İNFAZ UYGULAMALARINDA YARGISAL GÖREV VE YETKİ KİMİNDİR?

- Hükümün infazı sırasında hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak görevi İNFAZ HAKİMLİĞİNE aittir. (4675 SK. 4. Madde)
- İstisna: Mahkumiyet hükmünün yorumunda duraksama olursa veya sonradan yürürlüğe giren kanun hükmünün TCK'nın 7. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekirse hükmü veren mahkemeden karar istenir. (5275 SK. 98/1-a)
- Ezcümle, yukarıdaki istisna dışında; infaz sırasında ceza infaz kurumları, Cumhuriyet savcılıkları tarafından yapılan tüm işlemlere yönelik şikayet, içtima, denetimli serbestlik, koşullu salıverme ve geri alınması, mahsup, ceza zamanaşımı ve ölüm nedeniyle cezanın ortadan kaldırılması, akıl hastasının serbest bırakılması vs. tüm kararlar infaz hakimliğince verilir.
- Yer itibarıyla yetkili hakimlik, hükmün infazına ilişkin işlemlerin yapıldığı yer infaz hakimliğidir. (4675 SK. 2/7) Bu hükmün iki istisnası vardır. Koşullu salıvermenin geri alınması ve içtima kararları genel kuraldan farklı olarak, hükmü veren ilk derece mahkemesinin bulunduğu yer infaz hakimliği yetkili olup birden fazla hüküm varsa en fazla cezayı vermiş olan mahkemenin yanında bulunan infaz hakimliği yetkilidir. (5275 SK. 107/15, 101/2)

İNFAZA KONU İLAMLAR NELERDİR?

- HAPİS CEZASI (Ağırlaştırılmış Müebbet, Müebbet, Süreli Hapis)
- ADLİ PARA CEZASI (Doğrudan A.P.C. – Hapisten Çevrili A.P.C.)
- GÜVENLİK TEDBİRLERİ (TCK 53 – 60. Maddeler)
- DİSİPLİN HAPİSLERİ (Tazyik Hapsi, Hapsen Tazyik, Disiplin Hapsi)

MAHKEME KARARLARI BAŐLİCA HANGİ YOLLARLA KESİNLEŐİR?

- İstinaf ve/veya Temyiz Yolunda Verilen Esastan Ret veya Onama (CMK'nın 272 ila 307 maddeleri arası)
- Yasal Süre İçinde Tarafların Kanun Yoluna Müracaat Etmemesi (CMK 273 ve 291 maddeleri)
- İstinaf Yoluna Başvurulma Olanğı Olmayan Kesin Kararlar (CMK 272-3/a)

BİR İLAMAT EVRAKININ İÇERMESİ GEREKEN ZORUNLU BELGELER NELERDİR?

- Gerekçeli Karar
- Kesinleşme Şerhi
- Ceza Fişi

DİKKAT:

Bu belgelerden herhangi biri eksikse veya belge içerikleri gerçek duruma aykırı ise veya belgeler arasında hükümlünün kimliği, ceza maddesi, ceza nitelik veya süresi, suç tarihi vs. esaslı bilgiler çelişiyorsa evrak savcılık tarafından RE'SEN derhal mahkemesine iade edilir. İlamat kaydı kapatılır.

BİR İLAMAT EVRAKININ İÇERMESİ GEREKEN İKİNCİL BELGELER NELERDİR?

- Varsa Bölge Adliye Mahkemesi ve Yargıtay dairesinin esastan ret veya onama kararı,
- Erteli cezanın kısmen veya tamamıyla infazına dair hükmün, dayanağını teşkil eden erteleme kararı, (TCK 51)
- Hükmün açıklanması kararına dayanak teşkil eden hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı, (CMK 231)
- İnfaza konu ilam evveliyatta infaza verilip geri istenmişse evveliyattaki tüm infaz evrakı,
- Tutukluluk, gözaltı ve mahsuba tabi adli kontrol kararlarına ilişkin yazışma ve belgeler. (TCK 63, CMK 109/3(e-j)-6)

DİKKAT:

Bu belgeler eksikse evrak iade edilmez. Müzekkereyle veya UYAP ortamındaki çıktılarla eksikler ikmal edilir.

2. BÖLÜM

HAPİS CEZALARININ İNFAZI

HAPİS CEZASININ İNFAZINDA HÜKÜMLÜ NASIL TEMİN EDİLİR, İLK YAPILACAK İŞLEM NEDİR?

- İnfazı gereken TOPLAM ceza kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle işlenen suçlarda beş yıldan fazla değilse çağrı kağıdı çıkarılır. (5275 SK. 19/1)
- İnfazı gereken TOPLAM ceza kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle işlenen suçlarda beş yıldan fazla ise yakalama emri çıkarılır. (5275 SK. 19/2)
- İnfazı gereken TOPLAM ceza çağrı kağıdı çıkarma sınırında olmasına rağmen hükümlü kaçar ya da kaçacağına dair şüphe uyandırırorsa Cumhuriyet savcısı takdiren yakalama emri çıkarabilir. (5275 SK. 19/1)

ÇAĞRI VE YAKALAMA SÜRECİ NASIL İŞLER?

- Çağrı kağıdının tebliği üzerine hükümlünün teslim olma süresi 10 gündür. (5275 SK 19/1)
- 10 gün içinde en yakın Cumhuriyet Başsavcılığına müracaat ederse, kendisine açık ceza infaz kurumuna müracaat etmek üzere açığa gönderme formu (Ek 1 belgesi) tebliğ edilerek, ek 10 günlük süre verilir. Hükümlü bu sürede doğrudan ilgili açık ceza infaz kurumuna giderek teslim olur. (Yönetmelik 9/3-a)
- Hükümlü 10 günlük yasal sürede müracaat etmezse veya açık ceza infaz kurumuna teslim olmak için verilen 10 günlük ek sürede ceza infaz kurumuna gitmezse hakkında yakalama çıkarılır. Yakalandığında açık ceza infaz kurumuna alınır.
- Hükümlünün ceza miktarı itibarıyla direkt yakalama çıkarılmışsa, ceza miktarı itibarıyla, yakalandığında kapalı ceza infaz kurumuna gönderilir.

HAPİS CEZASININ İSTEME BAĞLI ERTELENMESİNİN ŞARTLARI NELERDİR? (5275 SK. 17. MADDE)

- İnfazı gereken TOPLAM ceza miktarı kasıtlı suçlarda 3 yıl, taksirli suçlarda 5 yıldan fazla olmamalı.
- İnfazı gereken suçlardan herhangi biri; terör suçu, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suç, cinsel dokunulmazlığa karşı suç, tekerrürlü suç, adli para , disiplin veya tazyik hapsine ilişkin bir suç olmamalı.
- Hükümlü 10 günlük çağrı süresinde Savcılığa müracaat etmeli. (5275 SK.17/4 maddesi nedenleri varsa infaza başladıktan sonra da erteleme mümkün)
- Erteleme süresi: En fazla 1 yıl + 1 yıl, en fazla 2 parça halinde olur.

HAPİS CEZASININ İNFAZININ HASTALIK NEDENİYLE ERTELENMESİ ŞARTLARI NELERDİR? (5275 SK. 16. MADDE)

- Hükümlünün akıl hastalığına tutulması, (16/1)
- Hükümlünün diğer fiziki hastalıklara tutulmasının, hayatı için kesin bir tehlike teşkil etmesi, (16/2)
- Toplum bakımından ağır ve somut bir tehlike oluşturmeyen hükümlünün, ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle hayatını yalnız idame ettirememesi. (16/6)

DİKKAT : -Erteleme kararı Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenen ve ATK tarafından onaylanan rapor üzerine Savcılık tarafından verilir. Yeniden incelenmesi süresi, raporda aksi yoksa 1 yıldır.

- Sağlık nedeniyle ertelemede azami ceza süresi yoktur. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazında uygulanamaz. (25/1-ı)

HAPİS CEZASININ İNFAZININ BAŞKA SURETTE ERTELENMESİ MÜMKÜN MÜDÜR?

- Gebelik nedeniyle doğuma kadar erteleme (16/4)
- Doğum nedeniyle 1 yıl 6 ay süreyle erteleme (16/4)
  - Dikkat: Birinci halde kadın doğum uzmanınca düzenlenen gebelik raporu, ikinci halde nüfus kaydı ile çocuğun doğumunun tespiti gerekir.
- Askerlik nedeniyle erteleme: Adli para cezaları ile 1 yıl veya daha az hapis cezaları ve TCK'nın 50/1 (c-e-f) maddesinde belirtilen seçenek yaptırımlara mahkumiyeti halinde cezanın infazı askerlik sonrasına bırakılır. (7179 sayılı Asker Alma Kanunu 36. madde)
- Bozmanın sirayeti nedeniyle erteleme veya durma (17/A)

MAHSUP NEDİR?

- Müddetname, ödeme emri, adli para cezasının hapse çevrilmesi gibi esaslı işlemler yapmadan, öncelikle mahsuba konu olabilecek hürriyet sınırlamalarının infaz dosyası üzerinde tespiti gerekir.
- Tutukluluk, gözaltı, CMK'nın 74. maddesinde belirtilen gözlem altına alma, CMK'nın 109/3-e-j maddesinde belirtilen adli kontrol altında geçen süreler TCK'nın 63. maddesi uyarınca mahsuba tabidir. (konutu terk etmeme yükümlülüğünde toplam sürenin yarısı)
- Adli para cezasına hükmedilmesi durumunda 1 gün 100 TL sayılmak üzere mahsuba konu kılınır.

MAHSUP HALİNDE HANGİ ARAŞTIRMALAR YAPILMALI?

- 1- Tutukluluğun infaz görüp görmediği

-Tutukluluğun infaz görüp görmediğini ilgili ceza infaz kurumundan sorup tutukluluğun infaz gördüğüne dair bir cevap alınması gerekir.

-Tutukluluk infaz görmemişse mahsuba konu edilemez.

- 2- Tutukluluk ve gözaltı sürelerinin başka cezaya mahsup edilip edilmediği

-Hükmü veren mahkemeden tutuklulukta ve gözaltında geçen sürelerin bir başka cezadan mahsup edilip edilmediğinin sorulup, başka cezaya mahsup edilmediğine dair cevap alınmalıdır.

-Yukarıda açıklanan iki soruya istenilen cevaplar alındığı takdirde mahsup işlemine engel bir durum kalmamış demektir.

ÇOCUKLAR HAKKINDA YAPILAN MAHSUBUN FARKLILIKLARI NELERDİR?

- 5275 sayılı Kanun'un 107/5 maddesinde koşullu salıverme süresinin hesabında hükümlünün on beş yaşını dolduruncaya kadar ceza infaz kurumunda geçirdiği bir günün iki gün sayılacağı belirtilmiştir.
- 5275 sayılı Kanun'un Geçici 6/4. maddesine göre, 30/03/2020 tarihine kadar işlenen suçlar bakımından on beş yaşını dolduruncaya kadarki günler üç gün, on sekiz yaşını dolduruncaya kadarki günler iki gün sayılır.

HÜKÜMLÜ İLK AŞAMADA HANGİ TÜR CEZA İNFAZ KURUMUNA ALINMALI?

- Hükümlünün infaza esas ceza TOPLAMI kasıtlı suçlarda üç yıl, taksirli suçlarda beş yıldan fazla değilse veya adli para cezasından çevrilen bir hapis cezası ise veya İcra İflas Kanunu gereğince verilen bir tazyik hapsi ise doğrudan açık ceza infaz kurumuna alınır.
- Terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek, örgüte üye olmak, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan mahkum olanlar ile ikinci kez mükerrir ve koşullu salıvermenin geri alınması nedeniyle aynen infaz kararı verilen hükümlüler ceza süresine bakılmaksızın kapalı ceza infaz kurumuna alınır. İİK. dışındaki disiplin hapisleri de kapalı ceza infaz kurumunda infaz olunur.
- Hükümlünün infaza esas ceza TOPLAMI kasıtlı suçlarda üç yıldan taksirli suçlarda beş yıldan fazla ise kapalı ceza infaz kurumuna alınır. (5275 SK. 14/2, Açığa Ayrılma Yönetmeliği 5 ila 8. maddeleri arası)

GENEL OLARAK TOPLAMA (İÇTİMA) KAVRAMINDAN NE ANLAMALIYIZ?

- Bir kişi hakkında başka başka kesinleşmiş hükümler bulunur ise, koşullu salıverme hükümlerinin uygulanabilmesi yönünden mahkemeden bir toplama kararı istenir. Toplanması gereken cezalar; aynı hükümlü hakkında kesinleşmiş hapis cezaları ve ceza infaz kurumunda infaz edilme aşamasına gelmiş adli para cezalarıdır. (5275 s.k. 99. m)
- Yetki, en fazla cezayı veren mahkemenin bulunduğu yer infaz hakimliğindedir. Bu durumda birden fazla hüküm varsa, son hükmü vermiş mahkemenin bulunduğu yer infaz hakimliğindedir. (5275 s.k m 101/2)
- Yeni bir ceza kesinleştiğinde ya da kesinleşmiş bir cezanın infazı durdurulduğunda önceki içtima kararı çözümler ve yeni içtima kararı alınır.
- **İnfaz edilen cezalar için belirlenen koşullu salıverme tarihinden önce, kesinleşmiş yeni ilamlar geldiğinde, önceki koşullu salıverilme kararı Hakimlikçe kaldırılır. Yeni içtima kararı ile yeni müddetnamede yeni bir koşullu salıverme tarihi belirlenir.**

FARKLI TÜRDE HAPİS CEZALARI HANGİ SIRAYLA İNFAZ OLUNMALIDIR?

1- Koşullu salıvermeye ve içtimaya tabi olmayan disiplin hapisleri, ikinci kez tekerrür ve koşullu salıvermenin geri alınması ilamları kapalıda hak ederek salıverme süresine kadar infaz edilir. Her birinin hak ederek salıverme tarihi sıradaki ilamın infaza başlama tarihidir.

2- Hak ederek salıverme tarihi infaza başlama tarihi kabul edilerek, kapalı ceza infaz kurumu süresi doluncaya kadar içtimalı hapis cezası ilamları,

3- Hükümlü açık ceza infaz kurumuna hak kazandığında, İ.İ.K'dan kaynaklı tazyik hapsi ilamı varsa, süreli hapis cezası infazı kesilir ve açığa ayrılma tarihi infaza başlama tarihi kabul edilerek hak ederek tahliye veya ortadan kaldırma karar tarihine kadar infaz edilir.

4- Tazyik hapsinin infazının bitimiyle içtimalı cezaların infazının kaldığı yerden devamı için kesinti öncesi yatarın mahsup edildiği yeni bir müddetname yapılır. Ceza infaz kurumu aşamasına gelmiş hapisten çevrilen adli para cezası ilamları süreli hapis cezaları ile içtimalı olduğundan fiilen öncelikle infaz edilir.

5- Adli para cezasını tamamını karşılar şekilde infaz yapıldıktan sonra kalan bakiyenin tamamı hapis cezasıdır. Artık fiilen hapis cezasının bakiye infazı başlar. Hükümlü hakkında şartlar oluştuğunda denetimli serbestlik değerlendirmesi yapılır.

Böylece kapalıda infazı zorunlu olanlar kapalıda, açıkta infazı zorunlu olanlar açıkta infaz edilmiş olur. Hapis cezalarının bakiyesinde ise denetimli serbestlik değerlendirmesi yapılır. Hem kanuni zorunluluklar karşılanmış olur hem de hükümlünün infaza dair hakları kısıtlanmamış olur.

MÜDDETNAMENİN (SÜRE BELGESİ) UNSURLARI NELERDİR? (5275 SK. 20/4)

- 1- Hükümlünün kimlik ve adres bilgileri
- 2- Toplam ceza miktarı
- 3 – Her bir cezanın infaz rejimi ve koşulluya esas indirim oranları
- 3 - Mahsup bilgileri
- 4 - İnfaza başlama tarihi
- 5 – Hak ederek salıverme tarihi
- 6 - Koşullu salıverme tarihi
- 7 – Açıklamalar

Dikkat: Hatalı müddetname kazanılmış hak oluşturmaz.

KOŞULLU SALIVERMENİN ŞARTLARI NELERDİR?

- Hükümlünün iyi halli olması (5275 sayılı Kanun'un 89. maddesi uyarınca idare ve gözlem kurulu veya denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından kararla tespit edilir.)
- Hükümlünün suç tipi ve mükerrirlik durumları nazara alınarak toplam cezasının kanunda yazan oranını karşılar süreyi infaz etmiş olması (müddetnamede yazan koşullu salıverilme tarihinin gelmiş olması)
- Yukarıda belirtilen iki adet eklenmeli şartların oluştuğunu tespit eden infaz hakiminin koşullu salıverilme kararı vermesi (5275 SK 107/11)

İNFAZ SİSTEMİMİZDE KOŞULLU SALIVERMEYE ESAS ORANLAR NELERDİR?

- Süreli hapis cezasına mahkum edilmiş olanlar, cezalarının yarısını infaz kurumunda iyi halli olarak geçirdikleri takdirde koşullu salıverilir.
- Genel oran $1/2$ 'dir. (5275 SK. 107/2)
- Ancak bu genel kurala 5 temel grupta istisna sayılabilir. (5275 SK. 107/2, 107/4, 108/1, 108/9, 3713 SK 17. maddeler)

SÜRELİ HAPİS CEZALARINDA 1/2 KOŞULLU SALIVERME KURALININ BAŞLICA İSTİSNALARI NELERDİR?

1- 107/2 İstisnası: Anılan maddede sayılı 9 ayrı tahdidi suç grubunda koşullu salıvermeye esas süre toplam cezanın 2/3'üdür.

- Kasten öldürme (TCK 81,82,83)
- Neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama (TCK 87/2-d)
- İşkence, eziyet (TCK 94, 95, 96)
- Cinsel saldırı, reşit olmayanla cinsel ilişki, cinsel taciz (TCK 102-ikinci fıkra hariç, 104-iki ve üçüncü fıkra hariç, 105)
- Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan hapis cezası alan çocuklar (TCK 102 ila 105 maddeleri arası)
- Özel hayata karşı suçlar (TCK 132 ila 138 maddeleri arası)
- Uyuşturucu suçundan mahkum olan çocuklar (TCK 188)
- Devlet sıralarına karşı suçlar ve casusluk suçları (TCK 326 ila 339 maddeleri arası)
- Suç işlemek için örgüt kurmak, yönetmek, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olan çocuklar ile Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olanlar.

İSTİSNALAR (DEVAM)

2- 107/4 İstisnası: Suç işlemek için örgüt kurmak veya yönetmek ya da örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçtan dolayı mahkûmiyet hâlinde; koşullu salıvermeye esas süre toplam cezanın 2/3'üdür.

3- 108/1 İstisnası: Tekerrür halinde koşullu salıvermeye esas süre toplam cezanın 2/3'üdür. Ne var ki tekerrür halinde koşullu salıverme süresine eklenecek miktar, tekerrüre esas alınan cezaların en ağırından fazla olamaz.

4- 108/9 İstisnası: Nitelikli cinsel saldırı (TCK 102/2), çocukların cinsel istismarı (103), reşit olmayanla cinsel ilişki (104/2-3), uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (TCK 188) suçlarında koşullu salıvermeye esas süre toplam cezanın 3/4'üdür.

5- 3713 SK. 17 İstisnası: Terörle Mücadele Kanunu kapsamında suçlardan mahkum olanlar hakkında koşullu salıvermeye esas süre toplam cezanın 3/4'üdür.

DİKKAT: - Suç tarihinde çocuk olanlar hakkında 3/4 hallerinde 2/3 uygulama yapılır.

- 108/9 istisnası hallerinde, 28/06/2014 tarihinden önce işlenmiş suçlara 2/3 oranı uygulanır.

MÜEBBET VE AĞIRLAŞTIRILMIŞ MÜEBBET HAPİSLERDE KOŞULLU SALIVERME SÜRELERİ NE KADARDIR?

- 5275 sayılı Kanun'un 107/2 maddesine göre;

MÜEBBET HAPİSLERDE 24 YIL

AĞIRLAŞTIRILMIŞ MÜEBBET HAPİSLERDE 30 YILDIR

- 5275 sayılı Kanun'un 107/4 maddesine göre; (örgütlü suçlar)

MÜEBBET HAPİSLERDE 30 YIL

AĞIRLAŞTIRILMIŞ MÜEBBET HAPİSLERDE 36 YILDIR

- 3713 sayılı Kanun'un 17. maddesine göre; (terör suçları)

MÜEBBET HAPİSLERDE 30 YIL

AĞIRLAŞTIRILMIŞ MÜEBBET HAPİSLERDE 36 YILDIR

Not: 5275 sayılı Kanun'un 107/16 maddesine göre TCK'nın 2. kitap, 4. kısım, 4-5-6. bölümlerinde yazılı suçlardan ağırlaştırılmış müebbet halinde koşullu salıverme uygulanmaz.

5275 SAYILI KANUN'A GÖRE AZAMİ KOŞULLU SALIVERME SÜRELERİ NEDİR?

- Süreli hapis cezaları bakımından;
  - Koşullu salivermede azami süre normal suçlarda 28 yıl, örgütlü suçlar ve tekerrür halinde 32 yıldır.
- Ağırlaştırılmış müebbet bakımından;
  - Birden fazla ağırlaştırılmış müebbet veya ağırlaştırılmış müebbet hapis müebbet hapisle birlikteyse 36 yıl (örgüt suçlarında 40 yıl)
  - Süreli hapis cezalarıyla birlikteyse en fazla 36 yıl (örgüt suçlarında 40 yıl)
- Müebbet bakımından;
  - Birden fazla müebbet halinde 30 yıl (örgüt suçlarında 34 yıl)
  - Süreli hapis cezalarıyla birlikteyse en fazla 30 yıl (örgüt suçlarında 34 yıl)

Not: Yukarıdaki bilgilerin dayanağı için 107/3, 107/4, 108/1 maddelerine bakınız.

SUÇ TARİHİ 1 HAZİRAN 2005'TEN ÖNCE OLURSA KOŞULLUYA ESAS SÜRE NASIL HESAPLANIR?

- Bilindiği üzere yeni ceza mevzuat sistemiyle birlikte 5275 SK. da 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten önce işlenen suçların cezasının infazında, koşullu salıverme oranları bakımından lehe olan 647 sayılı mülga infaz kanunu uygulanır. (TCK 7/3)
- Genel Kural: Süreli hapis cezalarında; koşullu salıvermeye esas süre toplam cezanın 1/2'sidir. (647 SK. 19. madde)
- 1/2 indirim yapıldıktan sonra bakiye gün sayısından her ay için 6 gün ek indirim yapılır. (647 SK. Ek 2. madde)

• ÖRNEK: 3 yıl hapis cezası— $365 \times 3 = 1095 / 2 = 547$ — $547 / 30 = 18 \times 6 = 108$
 $547 - 108 = 439$ gün süreyle koşullu salıvermeye tabidir.

Dikkat: Terör suçlarında koşullu salıvermeye esas süre, toplam cezanın 3/4'üdür. Ek 2. madde uyarınca ayda 6 gün indirimi yapılmaz.

KOŞULLU SALIVERİLME OLANAĞI OLMAYAN HALLER NELERDİR?

- İkinci kez mükerrirler (5275 SK 108/3)
- Koşullu saliverilmesi geri alınanlar (5275 SK 107/13)
- Disiplin hapsi hükümlüleri (CMK 2/1-I)
- Adli para cezasından çevrilen hapis hükümlüleri (5275 SK 106/9)
- TCK'nın 2. Kitap, 4. Kısım, 4, 5, 6. bölümlerde yer alan suçlardan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum olanlar (5275 SK 107/16)

Dikkat: Adli para cezasından çevrili hapis hariç olmak üzere, yukarıda sayılan hallerde koşullu saliverilme hesabı gerekmediğinden ve hükümlü tüm cezasını infaz etmesi gerektiğinden, 5275 sayılı Kanun'un 99. maddesi uyarınca içtima kararı alınmaz. Bu hükümlerde azami süreye ilişkin kurallar uygulanmaz.

HAPİS CEZASININ İNFAZINDA DENETİMLİ SERBESTLİĞİN ŞARTLARI NELERDİR? (DENETİMİN GENEL VE SÜREKLİ KURALI)

- Açık ceza infaz kurumuna ayrılmış olmak veya açık şartları oluşmasına rağmen iradesi dışında bir nedenle açığa geçememek,
- Koşullu salıvermeye bir yıl veya daha az süre kalmış olmak,
- İyi halli olmak

şartlarını taşıyan hükümlünün talebi üzerine, ceza infaz kurumu idare ve gözlem kurulunun değerlendirme raporu, infaz hakimliğinin kararıyla, cezanın koşullu salıverme tarihine kadar kısmında hükümlü denetim altına alınabilir. (5275 SK 105/A)

DİKKAT: Sıfır-altı yaş arası çocuğu olan kadınlar koşullu salıverilmelerine iki yıl kala, ağır hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyenler üç yıl kala denetime ayrılabilir.

HÜKÜMLÜ DENETİM HAKKINI KAYBEDEBİLİR Mİ?

- Ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne beş gün içinde başvurmaması,
- Denetim planına uymamakta ısrar etmesi, (birinci ihlal, uyarı tebliği, ikinci ihlal)
- Ceza infaz kurumuna geri dönmeyi talep etmesi

hallerinde hükümlü infaz hakimliği kararıyla açık ceza infaz kurumuna geri gönderilir. (5275 SK. 105/A-6)

Dikkat: Hükümlü hakkında denetime ayrıldıktan sonra alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan kamu davası açılırsa infaz hakimliği kararı ile açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilebilir.

7242 SAYILI KANUNLA YÜRÜRLÜK BULAN GEÇİCİ MADDELERİN DENETİM, İZİN VE AÇIĞA ERKEN AYRILMA HUSUSLARINDA SAĞLADIĞI AVANTAJLAR NELERDİR? (GEÇİCİ 6 AVANTAJLARI)

- 30/03/2020 tarihine kadar işlenen ve maddede yazılı istisna suçlar hariç olmak üzere, koşullu salıverilmesine üç yıl veya daha az süre kalan hükümlülere denetim yolu açıldı. (5275 SK. Geçici 6/1)
- Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülere, açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartları aranmaksızın, Geçici 6/1 madde şartlarını haiz olmaları halinde denetim yolu açıldı. (Geçici 6/3)
- 30/03/2020 tarihine kadar işlenen TÜM suçlar bakımından, hükümlünün on beş yaşını dolduruncaya kadar ceza infaz kurumunda geçirdiği bir gün üç gün, on sekiz yaşını dolduruncaya kadar geçirdiği bir gün iki gün olarak mahsup edilmesi avantajı getirildi. (Geçici 6/4)

GEÇİCİ 9. MADDE AVANTAJLARI

- Açık kurumda veya denetimli serbestlik altında bulunan TÜM hükümlülere ve adli para cezasını kamuya yararlı işte çalışarak geçiren hükümlülere Adalet Bakanı tarafından uzatılacak tarihe kadar COVID izni verildi. (Geçici 9/5)
- Maddede sayılı istisna suçlar hariç ve 31/05/2022 tarihine kadar uygulanmak üzere toplam hapis cezası on yıldan az olan hükümlüler bir ayını, on yıl ve daha fazla olan hükümlüler üç ayını kapalı ceza infaz kurumunda geçirdikten sonra mevzuattaki genel düzenlemeden bir yıl erken açığa ayrılma hakkına sahip oldular. (Geçici 9/6)

Dikkat: İstisna suçlar hariç ve milat tarih dikkate alınarak; sıfır-altı yaş arası çocuğu bulunan kadın hükümlüler, yetmiş yaşını bitirmiş hükümlüler denetimden 4 yıl süreyle, ağır hastalık, engellilik, kocama nedeniyle hayatını yalnız idame ettiremeyen altmış beş yaşını bitirmiş hükümlüler azami süre olmaksızın denetimden yararlanabilirler. (Geçici 6/2a-b)

7456 SAYILI KANUN'LA EKLENEN GEÇİCİ 10. MADDENİN HÜKÜMLÜYE SAĞLADIĞI AVANTAJLAR NELERDİR?

Hükümlüye sağladığı avantajlarından bahsedilen 7242 sayılı Kanunla değişik geçici 6. ve 9. maddelerine ilaveten 7456 sayılı Kanun ile Geçici 10. madde yasa metnine eklenmiştir. Geçici 10. maddenin sağladığı ek yararlanmalar tespit edilirken Geçici 6. ve 9. maddelerle birlikte ele alınması zorunludur.

Geçici 10. madde kapsamında iyileştirmeden yararlanan 3 hükümlü grubu bulunmaktadır.

Her üç hükümlü grubunun **kriter tarih olan 31 Temmuz 2023** itibarıyla buldukları infaz evresi belirlenerek Geçici 10. maddenin hangi fıkrasından yararlanabilecekleri öncelikle tespit edilmelidir.

GEÇİCİ 10. MADDE KAPSAMINDAKİ HÜKÜMLÜLER NASIL GRUPLANIR?

- **1. Grup:** 31 Temmuz 2023 itibariyle açık kurum hükümlüsü olup Covid izninde bulunan ve denetimli serbestliklerine en fazla 5 yıl kalmış olanlar,
- **2. Grup:** 31 Temmuz 2023 itibariyle 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezası infaz edilip Covid izninde bulunan hükümlüler,
- **3. Grup:** 31 Temmuz 2023 itibariyle kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler.

1. GRUBUN İNFAZ AVANTAJLARI NELERDİR?

- 31 Temmuz 2023 itibariyle açık kurum hükümlüsü olup Covid izninde bulunan ve denetimli serbestliklerine en fazla 5 yıl kalmış olanlar (GEÇİCİ 10/2 GRUBU)
- GEÇİCİ 10/2 MADDE: *31/7/2023 tarihi itibarıyla geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan ve ilgili mevzuat uyarınca cezalarının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına beş yıl ve daha az süre kalan hükümlülerin talebi aranmaksızın, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.*

1. GRUP KURGUSAL ÖRNEK

- 31/07/2023 tarihinde açık hükümlüsü olup covid izninde bulunan, 30 Mart 2020 tarihinden sonra işlenen veya Geçici 6/1 maddede istisna olarak sayılan suçlardan birinden hüküm giyen hükümlü Geçici 6. maddeden faydalanamadığı için muhtemel denetimli serbestlik hakkı koşullu salıverilmesine 1 yıl kala gerçekleşir.
- KOŞULLU SALIVERMEYE KALAN SÜRE: 5 YIL 11 AY (31 Temmuz 2023 itibariyle)
- DENETİMLİ SERBESTLİĞE KALAN SÜRE: 5 YIL 11 AY – 1 YIL = 4 YIL 11 AY
- 4 YIL 11 AY < 5 YIL
- Somut örnekte hükümlü denetimli serbestliğine 5 yıldan az kaldığından, ceza infaz kurumuna dönmeyecek, talebi aranmaksızın hakkında infaz hâkiminin takdirine göre denetimli serbestlik kararı verilecek ve hükümlü koşullu salıverilme tarihine kadar denetim altında infazını tamamlayacaktır.

Not: Adli para cezasından çevrilen hapis cezalarını açık ceza infaz kurumunda infaz edenler, İcra İflas Kanunu'ndan kaynaklı tazyik hapsi ve hapsen tazyik hükümlüleri zaten 105/A anlamında denetimli serbestliğe tabi olmadıkları için açık kurumda olsalar bile düzenlemeden faydalanamazlar.

2. GRUBUN İNFAZ AVANTAJLARI NELERDİR?

- 31 Temmuz 2023 itibariyle 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezası infaz edilip Covid izinde bulunan hükümlüler (GEÇİCİ 10/4 GRUBU)
- Geçici Madde 10/4: *105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezası infaz edilip geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle 31/7/2023 tarihi itibarıyla izinde bulunan hükümlüler, koşullu salıverilme tarihine kadar olan süreleri 105/A maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklerle tabi olmadan geçirirler.*

3. GRUBUN İNFAZ AVANTAJLARI NELERDİR?

- 31 Temmuz 2023 itibariyle kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler. (GEÇİCİ 10/6 GRUBU)
- GEÇİCİ 10/6 MADDE: *Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere, 31/7/2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerden, toplam hapis cezası on yıldan az ise bir ayını, on yıl ve daha fazla ise üç ayını bu kurumlarda geçirip ilgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmasına üç yıl veya daha az süre kalanlar, bu şartların oluştuğu tarih itibarıyla açık ceza infaz kurumlarına ayrılabilir. Bu hükümlüler ile 31/7/2023 tarihinde geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler, talepleri hâlinde en az üç ay açık ceza infaz kurumunda kalmış olmak şartıyla ilgili mevzuat uyarınca cezaların denetimli serbestlik tedbiri altında infazı uygulamasından üç yıl erken yararlandırılır.*

3. GRUP KURGUSAL ÖRNEK

- **31/07/2023 tarihinde kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü;**
- **Suç:** Kasten Öldürmeye Teşebbüs
- **Ceza:** 18 yıl hapis cezası
- **Koşullu Salıverilmeye Esas Oran:** $2/3$ (107/2)
- **Koşullu Salıverilmesine Esas Süresi:** $18/3 \times 2 = 12$ yıl
- **Kalıcı Mevzuata Göre İnfaz Açılımı:** Kapalıda 5, Açıkta 6, Denetimde 1 = 12 yıl
- **Geçici 10/6'ya Göre Oluşan Yeni Durum:** $7 + 3 = 10$ yıl kala Açık
- $1 + 3 = 4$ yıl kala Denetimli Serbestlik
- **Sonuç:** Kapalıda 2, Açıkta 6, Denetimde 4 = 12 yıl

ŞARTLARI TAŞIMASINA RAĞMEN GEÇİCİ 10/6'DAN FAYDALANAMAYACAK HÜKÜMLÜLER KİMLERDİR?

- TCK 302 ila 339. maddeleri arasında düzenlenen suçlar,
- Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar,
- Örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar,
- Koşullu salıverilmesi geri alınanlar,
- İkinci kez mükerrirler.

HÜKÜMLÜLER HANGİ ŞARTLAR ALTINDA KAPALI CEZA İNFAZ KURUMUNDAN AÇIĞA AYRILABİLİR?

- **1. Şart:** Toplam cezaları on yıldan az olanlar bir ayını, on yıl ve yukarı olanlar onda birini kapalı ceza infaz kurumunda geçirmelidir. (Cezanın belli bir kısmını kapalı kurumda geçirme şartı)

İstisna: Yüksek güvenlikli rejime tabi olanlar bakımından toplam cezalarının üçte birinin bu kurumda geçirilmesi gerekir.

- **2. Şart:** Koşullu salıverme tarihine en çok yedi yıl kalmalıdır. (Koşullu tarihine belli bir süre kalması şartı)

İstisnalar: Müebbet hapis cezasında 5 yıl, TCK'nın 142, 148, 149, 188 ve 190. maddelerinden mahkum olanlar için 5 yıl, TCK'nın 102, 103 maddeleri ile eşe karşı işlenen 82/1-d, 86/3-a, 96/2-b maddelerinden mahkum olanlar için 3 yıl, TCK'nın etkin pişmanlık maddesinden yararlanan örgütlü suçlular bakımından 2 yıl, terör ve örgütlü suçlardan mahkum olanlar için mensup oldukları örgütten ayrılmalarının tespiti halinde 1 yıl kalmalıdır.

- **3. Şart:** İyi halli olmak (Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği 6. madde)

Dikkat:

- Yukarıda sayılı şartlar eklenmeli şartlardır.

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum olanlar, ikinci defa tekerrür hükmü uygulananlar, beş ve daha fazla hücreye koyma cezası alanlar, koşullu salıvermeleri geri alınanlar, kapalıdan bir kez, açıktan iki kez firar edenler, İİK dışında tazyik, disiplin ve zorlama hapsi alanlar hiçbir şekilde açığa ayrılamayıp, cezalarının tamamını kapalı ceza infaz kurumunda infaz ederler. (Yönetmelik 8. madde)

Not: Geçici 10/6 maddesi yukarıda belirtilen kurallarla birlikte ele alınmalıdır. (ayrıca bkz. Slayt 41, 42, 43)

HÜKÜMLÜLERİN KOŞULLU SALIVERMELERİNİN GERİ ALINMASININ ŞARTLARI NELERDİR?

- 1. Hal: Koşullu salıverilen hükümlünün, denetim süresinde hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlemesi halinde, sonraki suçu işlediği tarihte başlamak ve hak ederek tahliye tarihini geçmemek üzere, sonradan işlediği her bir suç için verilen hapis cezasının iki katı süreyle koşullu salıvermesinin geri alınmasına karar verilir. (5275 SK. 107/12-13a)
- 2. Hal: Koşullu salıverme yükümlülüklerine aykırılık halinde, bu yükümlülüklere uymama tarihi ile hak ederek salıverme tarihi arasındaki süreyi geçmemek üzere takdir edilecek bir sürenin koşullu salıvermesi geri alınır. (107/12-13b)

Dikkat: 5275 SK.'nın 107/6 maddesinin 15/04/2020 öncesi haline göre, denetim süresi ceza infaz kurumunda geçirilmesi gereken sürenin yarısı olduğundan bu tarihten önce işlenip 1/2 koşullu salıverilmeye tabi suçlar bakımından denetim bitimi ve hak ederek tahliye tarihi uyuşmaz. Denetimin hitamından hak ederek tahliye tarihleri arasındaki dönemde işlenen suçlar koşullu salıvermenin geri alınmasını gerektirmez.

İNFAZA KONU CEZALAR DIŞINDAKİ BAŞKA BİR SUÇTAN KAYNAKLANAN MAHSUP MEVCUT İNFAZDAN MAHSUP EDİLEBİLİR Mİ? (HARİCİ MAHSUP)

- Derdest infaza konu cezanın suç tarihi, mahsuba konu tutukluluk veya gözaltına ilişkin nihai kararın kesinleşmesinden önce ise harici mahsup mümkündür.
- Anılan ölçütte temel gayeyi belirtirsek; kimsenin infazda devletten alacaklı olduğunu düşünmemesi, yeni suça teşvik edilmemesidir.

• Harici mahsup kararı hükümlü veya vekilinin talebi üzerine verilebilir.

• İnfaz işlemlerinin yürütüldüğü yer infaz hakimliği, mahsup talebini alır almaz, sırasıyla;

1- İlamat evrakını temin edip, suç tarihini tespit eder.

2- Mahsuba konu tutukluluk ve gözaltının süresini, mahsuba konu ilamın kesinleşip kesinleşmediğini, kesinleşmiş ise kesinleşme tarihini, bu tutukluluğun başkaca bir cezadan mahsup edilip edilmediğini ilgili mahkemeden müzekkere ile sorar.

3- Mahsuba konu tutukluluğun infaz görüp görmediğini ilgili ceza infaz kurumundan sorar.

4- İnfazı yapan savcılıktan mütalaa alıp, yukarıdaki maddede belirtilen şartların varlığı halinde mahsup kararı verir.

5- Verilen karar, mükerrer mahsubu engellemek için hüküm mahkemesine bildirilir.

DİSİPLİN HAPİSLERİNİN İNFAZININ, GENEL HAPİSTEN FARKLARI NELERDİR?

- Disiplin hapsi, tazyik hapsi, zorlama hapsi, hapsen tazyik gibi özel hapisler;
  - Koşullu salıverilmez,
  - Denetimli serbestlik uygulanmaz,
  - Ertelenmez,
  - Tekerrür hükümleri uygulanmaz,
  - Adli sicil kaydına geçirilmez.
  - İcra İflas Kanunu'ndan kaynaklanan tazyik hapisleri dışındaki disiplin hapisleri kapalı ceza infaz kurumunda infaz olunur.
- Disiplin hapisleri, kesinleşme şerhini gerektirmekle birlikte ceza fişine bağlanmaz. Bu özellikleriyle disiplinli amaçlı olup, teknik anlamda hapis cezası değildir.

Dikkat; İcra İflas Kanunu'nda düzenlenen disiplin hapsi ve tazyik hapsi ceza zamanaşımı süresi 2 yıl (İİK 354/2), diğer kanunlardaki disiplin hapislerinin ceza zamanaşımı süresi 10 yıldır. (TCK 68/1-e)

PRATİK 1

- Hükümlü 25/01/2021 tarihinde işlediği hırsızlık suçundan 3 yıl, 18/06/2022 tarihinde işlediği dolandırıcılık suçundan 3 yıl hapis cezası almıştır. Toplam 45 gün tutukluluğu mevcuttur. Koşullu salıverme, hak ederek tahliye, denetimli serbestlik ve diğer özelliklere bakalım. (Geçici 10. maddeden yararlanılmadığını varsayalım.)

PRATİK 1

- Hükümlü 25/01/2021 tarihinde işlediği hırsızlık suçundan 3 yıl, 18/06/2022 tarihinde işlediği dolandırıcılık suçundan 3 yıl hapis cezası almıştır. Toplam 45 gün tutukluluğu mevcuttur. Koşullu salıverme, hak ederek tahliye, denetimli serbestlik ve diğer özelliklere bakalım.

1- Hak ederek tahliye: $6 \times 365 = 2190$ ---- $2190 - 45 = 2145$ gündür.

2- Koşullu salıverme: $2190 / 2 = 1095$ --- $1095 - 45 = 1050$ gündür.

3- Hükümlü hakkındaki toplam ceza 6 yıl olarak içtima edileceğinden, yani 3 yıldan fazla olduğundan yakalama çıkar, 17. madde anlamında ertelenme kabiliyeti yoktur. Yakalandığında kapalı kuruma alınır.

4- Suç tarihleri 30/03/2020 sonrası olduğundan Geçici 6. madde uygulanmaz. Hükümlü koşullusuna 1 yıl kala denetime alınır.

5- Ezcümle hükümlü; tutuklulukta geçirdiği süre nazara alındığında 1 gün kapalı + 684 gün açık + 365 gün denetim= 1050 gün süreyle infazını tamamlar.

PRATİK 2

- Hükümlü 25/01/2018 tarihinde işlediği hırsızlık suçundan 3 yıl, 01/01/2019 tarihinde işlediği cinsel taciz suçundan 2 yıl hapis cezası almıştır. Toplam 90 gün tutukluluğu mevcuttur. Koşullu salıverme, hak ederek tahliye, denetimli serbestlik ve diğer özelliklere bakalım. (Geçici 10. maddeden yararlanılamadığını varsayalım.)

PRATİK 2

- Hükümlü 25/01/2018 tarihinde işlediği hırsızlık suçundan 3 yıl, 01/01/2019 tarihinde işlediği cinsel taciz suçundan 2 yıl hapis cezası almıştır. Toplam 90 gün tutukluluğu mevcuttur. Koşullu salıverme, hak ederek tahliye, denetimli serbestlik ve diğer özelliklere bakalım.

1- Hak ederek tahliye: $5 \times 365 = 1825$ ---- $1825 - 90 = 1735$ gündür.

2- Koşullu salıverme: $3 \times 365 = 1095 / 2 = 547$ --- 547 gün hırsızlıktan.

$2 \times 365 = 730 / 3 \times 2 = 486$ gün cinsel tacizden

$547 + 486 = 1033$ ---- $1033 - 90 = 943$ gün koşulluya esas toplam süredir.

3- Hükümlü hakkındaki toplam ceza 5 yıl olarak içtima edileceğinden, yani 3 yıldan fazla olduğundan yakalama çıkar, 17. madde anlamında ertelenme kabiliyeti yoktur. Yakalandığında kapalı kuruma alınır.

4- Suç tarihleri 30/03/2020 öncesi olmakla birlikte cinsel taciz suçu Geçici 6. maddede istisna suçlardan sayıldığından Geçici 6. madde uygulanmaz. Hükümlü koşullusuna 1 yıl kala denetime alınır.

5- Ezcümle hükümlü; tutuklulukta geçirdiği süre nazara alındığında 1 gün kapalı + 577 gün açık + 365 gün denetim = 943 gün süreyle infazını tamamlar.

DİKKAT: Hükümlünün tutukluluk tarihinde 16 yaşında olduğunu varsayarsak Geçici 6/3 gereği, 30/03/2020 öncesi işlenen suçlar bakımından 1 gün 2 gün olarak mahsup edilmesi gerektiğinden toplam mahsup süresi $90 \times 2 = 180$ gün olarak dikkate alınırdı. ($1033 - 180 = 853$ gün koşullu salıvermeye esas süre olurdu)

PRATİK 3

- Hükümlü 25/02/2019 tarihinde işlediği hakkı olmayan yere tecavüz suçundan 2 yıl 6 ay, 03/03/2020 tarihinde işlediği imar kirliliğine neden olmak suçundan 3 yıl 1 ay 15 gün hapis cezası almıştır. Ayrıca imar kirliliğine neden olmak suçundan aldığı ceza yönünden, geçmişte kesinleşen 2 yıl hapis cezası tekerrüre esas alınmakla mükerrirlere özgü infaz rejimine tabi tutulmasına karar verilmiştir. Koşullu salıverme, hak ederek tahliye, denetimli serbestlik ve diğer özelliklere bakalım. (Geçici 10. maddeden yararlanılamadığını varsayalım.)

PRATİK 3

- Hükümlü 25/02/2019 tarihinde işlediği hakkı olmayan yere tecavüz suçundan 2 yıl 6 ay, 03/03/2020 tarihinde işlediği imar kirliliğine neden olmak suçundan 3 yıl 1 ay 15 gün hapis cezası almıştır. Ayrıca imar kirliliğine neden olmak suçundan aldığı ceza yönünden, geçmişte kesinleşen 2 yıl hapis cezası tekerrüre esas alınmakla mükerrirlere özgü infaz rejimine tabi tutulmasına karar verilmiştir. Koşullu salıverme, hak ederek tahliye, denetimli serbestlik ve diğer özelliklere bakalım.

1- Hak ederek tahliye: İçtimaen 5 yıl 7 ay 15 gün $5 \times 365 = 1825 - 7 \times 30 = 210 - 15 \times 1 = 15$

$1825 + 210 + 15 = 2050$ gün hak ederek tahliyeye esas süredir.

2- Koşullu salıverme: $2 \times 365 = 730 - 6 \times 30 = 180 - 730 + 180 = 910 - 910 / 2 = 455$ gün (hakkı olm. yere tec.)

$3 \times 365 = 1095 - 1 \times 30 = 30 - 15 \times 1 = 15 - 1095 + 30 + 15 = 1140 - 1140 / 3 \times 2 = 760$ gün (imar)

$455 + 760 = 1215$ gün koşullu salıvermeye esas toplam süredir.

3- Hükümlü hakkındaki toplam ceza 5 yıl 7 ay 15 gün olarak içtima edileceğinden, yani toplam ceza miktarı 3 yıldan fazla olduğundan yakalama çıkar, 17. madde anlamında ertelenme kabiliyeti yoktur. Yakalandığında kapalı kuruma alınır.

4- Suç tarihleri 30/03/2020 öncesi olduğundan ve içtima içindeki tüm suçlar Geçici 6. maddeye dahil olduğundan Geçici 6. maddeden yararlanarak koşullusuna 3 yıl kala denetime alınır.

5- Ezcümle hükümlü; 30 gün kapalı + 90 gün açık + 1095 gün denetim = 1215 gün süreyle infazını tamamlar.

PRATİK 4 (KOŞULLU SALIVERMENİN GERİ ALINMASI)

Ceza İnfaz Kurumuna Giriş Tarihi: 15.11.2013

Koşullu Salıverme Tarihi: 15.11.2017

Hak Ederek Tahliye Tarihi: 15.11.2021

Yukarıdaki infaz özetine sahip hükümlü, 15.01.2018 tarihinde kasıtlı bir suçtan 6 ay, 15.02.2019 tarihinde işlediği başka bir kasıtlı suçtan 4 ay 15 gün hapis cezası almış ve kararlar kesinleşmiştir.

Deneme süresinde ilk suçun işlendiği tarih ile hak ederek tahliye tarihi arasındaki gün sayısı:
 $15.11.2021 - 15.01.2018 = 1400$ gün

Deneme süresinde işlenen suçlar: 6 ay + 4 ay 15 gün = 10 ay 15 gün

10 ay 15 gün = 315 gün – $315 \times 2 = 630$ gün süreyle koşullu salıverme geri alınmalıdır. Şayet deneme süresinde işlenen suçların toplam cezasının iki katı 1400 günü geçseydi koşullu salıverme 1400 gün süreyle geri alınırdı. (5275 SK. 107/13-a)

Dikkat: Suç tarihi 15/04/2020'den önce olduğu için deneme süresi ceza infaz kurumunda geçirilen sürenin yarısı olduğundan

suç tarihleri 15.11.2019'dan sonra olsaydı, koşullu salıverme geri alınamazdı. ($15.11.2017 - 15.11.2013 = 4$ yıl – $4 \text{ yıl} / 2 = 2$ yıl – $15.11.2017 + 2 \text{ yıl} = 15.11.2019$)

PRATİK 5

Hükümlü halen Adana Ağır Ceza Mahkemesi'nden verilen ve kesinleşen 5 yıl hapis cezasının infazını çekmektedir. Dilekçesiyle geçmişte Bayburt Ağır Ceza Mahkemesi'nde 45 gün tutuklu kaldığı bir suçun yargılamasının beraatla sonuçlandığını, buradaki fazlaya ilişkin tutukluluk süresinin Adana Ağır Ceza Mahkemesince verilen hapis cezasına ilişkin infazdan mahsubunu talep etmektedir.

İnfaza Konu Suç Tarihi: 17.09.2017

Mahsuba Konu Yargılamadaki Beraatin Kesinleşme Tarihi: 10/06/2017

SONUÇ: Fazla tutukluluğa esas yargılamada verilen beraat kararının kesinleşme tarihi, infaza konu cezanın suç tarihinden önce olduğundan hükümlünün mahsup talebi infaz hakimliğince reddolunmalıdır.

Dikkat: Somut örnekte, Bayburt Ağır Ceza Mahkemesi'nin yargılamasının devam etmekte olduğu varsayımında, karar henüz kesinleşmediğinden hükümlünün mahsup hakkı olurdu. Yani hükümlü, mahsubun başka bir cezaya sayılmasını seçimlik hak olarak kullanabilir.

3. BÖLÜM

ADLİ PARA CEZALARININ İNFAZI

ADLİ PARA CEZASI NEDİR?

- Türk Ceza Kanunu'nun 52. maddesi uyarınca adli para cezası; beş günden az ve yasada aksine hüküm bulunmayan hâllerde yedi yüz otuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, kişinin ekonomik ve diğer şahsî hâlleri göz önünde bulundurularak en az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası olarak takdir edilen bir gün karşılığı miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan ve hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödenmesi gereken cezalardır.
- Adli para cezaları, uygulamada ikiye ayrılarak değerlendirilir.
  - TCK'nın 52. maddesinde varlık bulan doğrudan adli para cezaları
  - TCK'nın 50/1-a maddesinde varlık bulan hapisten çevrilen adli para cezaları.

ADLİ PARA CEZALARININ İNFAZINDA SIRALI KADEMELER NELERDİR?

- 1. KADEME: ÖDEME EMRİ
- ÖDENMEZSE;
- 2. KADEME: KAMUYA YARARLI İŞTE ÇALIŞTIRMA (KYİÇ)
- İSTİSNALAR: ÇOCUK HÜKÜMLÜLER VE ÇEK SUÇLARI
- ÇALIŞMAZSA – DENETİMİ İHLAL EDERSE;
- 3. KADEME: HAPİS
- İSTİSNA: ÇOCUK HÜKÜMLÜLER (6183 SAYILI KANUN'A GÖRE TAHSİL EDİLİR.)

ÖDEME EMRİNİN İÇERİĞİ NEDİR?

- Ödeme emrinde; hükümlüye ait kimlik bilgileri, mahkeme bilgileri, ceza miktarı, taksite hükmedilmiş ise taksit sayısı, hükümlünün otuz gün içinde cezanın tamamını veya ilk taksitini yatırması gereği, yatırmadığı takdirde ortaya çıkacak hukuki sonuçların eksiksiz bulunması gerekir.
- Ödeme emri aynı Kanun'un 20/3 maddesine göre hükümde gösterilen adrese tebliğ edilir. Ancak uygulamada Kanun'un açık hükmüne rağmen hükümlünün mernis adresine tebligat yapıldığı gözlenmektedir. Aslolan öncelikle hüküm adresine tebligat çıkarmaktır. Bu şekilde tebligat mümkün olmazsa mernis adresine 7201 sayılı Tebligat Kanunu 21/2 şerhli tebligat yapılmalıdır.

ÖDEME EMRİ TEBLİĞİNDEN SONRA SÜREÇ NASIL İŞLER?

- Hükümlü ödeme emrinin tebliğinden itibaren otuz gün içinde para cezasının tamamını ödediği takdirde para cezası infaz edilmiş olur.
- Mahkeme taksitlendirme yapmamış ise;
- Birer ay ara ile üç eşit taksitte ödeyebilir. (5275 s.k. 106/6)
- Mahkeme taksitler halinde ödenmesine karar vermiş ise;
- Kararda belirtilen aralıklarla ve sayıda düzenli olarak ödenir. (5237 s. TCK'nın 52/4. m)
- Her iki durumda ilk taksitin ilk otuz gün içinde ödenmesi gerekir.

TAKSİTLE ÖDEMEDE USUL NEDİR?

- Taksitle ödeme halinde, ödeme emrinin tebliği üzerine ilk taksitin bir ay içinde ödenmesi gerekir. İlk taksitin ödenmesi gereken son günü belirlendikten sonra, sonraki ayların bu güne karşılık gelen günü taksitlerin son ödeme günüdür.
- 10/01/2020 tarihinde tebliğ edilen ödeme emri üzerine hükümlünün ilk taksiti 3 Şubat 2020 tarihinde ödemesi halinde takip eden taksitin temerrüde uğradığı tarih 3 Mart tarihi değil 10 Mart 2020 tarihidir. Yani taksit dilimleri tebligat tarihi başlangıç kabul edilerek belirlenir. Hükümlünün erken ödeme yapması onun aleyhine bir dilimlendirmeye neden olmamalıdır.
- Hükümlüler veya onlar adına ödeme yapacak olan kişiler tebliğden itibaren otuz gün içinde başvuru yapmaması ya da taksitleri süresinde ödememesi halinde taksitle ödemeye devam etme imkanını kaybedeceklerdir.

ÖDEME EMRİNİN İHLALI HALİNDE HAPSE ÇEVİRME NASIL YAPILIR?

- Hükümlüler mahkum oldukları adli para cezalarını öngörülen sürede ödemedikleri takdirde, para cezaları Cumhuriyet Savcısının kararı ile hapis cezasına çevrilerek, bir gün için iki saat süreyle kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına karar verilir. (5275 s.k. 106/3. m)
- Suçun işlendiği tarihte çocuk olan hükümlülere ait para cezaları hapse çevrilmez. (5275 s.k. 106/4 m)
- Adli para cezalarının hapse çevrilmesi halinde hapis cezasının süresi bir hüküm için üç yılı, birden fazla hüküm için beş yılı geçemez. (5275 s.k. 106/7 m)
- Para cezalarının hapse çevrilmesindeki usul, hapis cezalarının paraya çevrilme usulünün tersidir. (İstisna Geçici 1.m)

İKİNCİ KADEME OLAN KAMUYA YARARLI İŞTE ÇALIŞMA SÜRECİ NASIL İŞLER?

- Hükümlünün adresine bir çağrı kağıdı gönderilir.(5275 s.k. 19/3 madde)
- Hükümlünün on gün içinde çağrıyı gönderen ya da en yakın Cumhuriyet Başsavcılığına başvurması gerekir.
- KYİÇ talebi alınır ve dosya denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilir.
- Hükümlü, on günlük sürede çağrıya uymaz, çalışmaz veya çalışmaya başlayıp ihlalde bulunursa, hakkında ceza infaz kurumuna göndermek üzere yakalama emri çıkarılır. Fiilen çalıştığı süreler 2 saat 1 güne tekabül etmek üzere toplam cezadan mahsup edilir.

ADLİ PARA CEZASINDAN ÇEVİRİLEN HAPSİN İNFAZINDA KOŞULLU SALIVERME VAR MIDIR?

- Bu sorunun yanıtı için infaza konu suçun tarihine bakılır. TCK'nın 7/3 maddesi uyarınca, mevzuat değişiklikleri nedeniyle en lehe sonuç doğuran rejimin uygulanması gerekir.
- 01/06/2005 öncesi suçlar bakımından: 647 sayılı Kanun'un 19. ve Ek 2. maddesi uyarınca hapis gün sayısının yarısı alınır. Kalan bakiyeden her 30 gün için 6 gün indirim yapılır.
- 01/06/2005 ila 01/03/2008 tarihi arasında işlenen suçlar bakımından: Doğrudan adli para cezalarına koşullu salıverme uygulanmazken, hapisten çevrilen adli para cezalarına 107/2 maddesinde belirtilen oranlar nazara alınarak koşullu salıverme indirimi yapılır.
- 01/03/2008 tarihinden sonra işlenen suçlar bakımından: 5739 sayılı Kanun ile yapılan değişik 106/9 maddesi uyarınca hiçbir şekilde koşullu salıverme uygulanmaz. Hükümlü hak ederek tahliye tarihine kadar cezasını infaz eder.

PRATİK 1

1 Yıl hapis cezası TCK'nın 50/1-a maddesi uyarınca bir gün 20 TL hesabıyla $365 \times 20 = 7300$ TL adli para cezasına çevrilen hükümlünün koşullu salıvermeye esas süresi kaç gündür?

1. İHTİMAL: Suç tarihi 01/06/2005 öncesi ise: $7300/20 = 365 \dots$
 $365/2 = 182 \dots 182/30 = 6 \dots 6 \times 6 = 36 \dots 182 - 36 = 146$ gündür.
2. İHTİMAL: Suç tarihi 01/06/2005 ila 01/03/2008 arası ise:
 $7300/20 = 365 \dots 365/2 = 182$ gündür.
3. İHTİMAL: Suç tarihi 01/03/2008'den sonrası ise: Koşullu salıvermeye tabi değildir. Hükümlü 365 gün süreyle açık ceza infaz kurumunda cezasını infaz eder.

PRATİK 2 (ADLİ PARA CEZASI HAPİS SÜRECİ)

Hükümlü 01/09/2009 tarihinde işlediği kasten yaralama suçundan 10 ay hapis cezasıyla cezalandırıldıktan sonra neticeten günlüğü 20 TL üzerinden 6.000 TL adli para cezasına çarptırılmıştır. Hükümlü birbirini takip eden aylarda 20 eşit taksitle adli para cezasına çarptırıldığından ilk iki taksiti $300+300=600$ TL olarak ödemiş, 3. taksiti süresinde ödemediğinden $6000-600=5400$ TL... $5400/20=270$ gün olarak adli para cezası hapse çevrilmiş, hakkında $270 \times 2=540$ saat KYİÇ tedbiri kararı verilmiştir. Hükümlü KYİÇ tedbiri için süresinde başvurmuş. Toplam 48 saat çalışmış. Devamında çalışma yükümlülüğünü ihlal etmiştir. Bunun üzerine Savcılık 2 saat 1 gün çalışmaya denk geleceğinden $48/2=24$ gün daha mahsup işlemi yapmış, $270-24=246$ gün süreyle hapse esas olmak üzere yakalama emri çıkarmıştır. Yakalanan hükümlü suç tarihi itibarıyla koşullu salıvermeye tabi olmadığından, cezaevine giriş tarihine 246 gün eklenmek suretiyle bulunacak hak ederek tahliye tarihine kadar açık ceza infaz kurumunda cezasını infaz edecektir.

4. BÖLÜM

İNFAZ HAKİMLİĞİNDE TEMEL KARARLAR

İNFAZ HAKİMLİĞİNİN TEMEL GÖREVLERİ NELERDİR? (4675 SK 4.MADDE)

- Hükümlülerin açık ceza infaz kurumuna ayrılmasına dair kararların onayı
- Hükümlülerin denetimli serbestlik altına alınmak üzere tahliyesi
- Hükümlülerin koşullu salıverilmesine karar verilmesi
- Hükümlülerin koşullu salıvermesinin geri alınmasına karar verilmesi
- Hükümlüler hakkındaki ceza infaz kurumu işlem ve faaliyetlerine ilişkin şikayetlerin karara bağlanması
- Hükümlüler hakkındaki Cumhuriyet savcılığı karar ve işlemlerine ilişkin şikayetlerin karara bağlanması
- Ölüm, ceza zamanaşımı gibi nedenlerle ortadan kaldırma kararlarının verilmesi
- İnfaza konu olmayan bir suçtan dolayı ortaya çıkan mahsup taleplerine karar verilmesi
- Çektirilecek cezanın hesabında duraksama olursa, savcılık tarafından bulunulacak talep üzerine duraksamanın giderilmesi için karar verilmesi
- Kanunlarda belirtilen diğer kararlar.

İNFAZ KARARLARINDA AYIRICI USUL KURALLARI NELERDİR?

- İnfaz Hakimliklerinde temel üç defter bulunmaktadır. Bu defterler UYAP sistemi üzerinden tutulur ve izlenir.
  - Esas defteri: İnfaz Hakimliğine tevdi edilen tüm ihtilaflar kaydedilir.
  - Karar defteri: İhtilafların karara bağlanmasıyla karar kaydolunur.
  - Muhabere defteri: Esasa alınmayan tüm yazışmalar kaydolunur.
- Kural olarak İnfaz Hakimliği kararları, duruşmasız dosya üzerinden verilir. Talep sahibi savcı değilse savcının yazılı görüşü alınır.
- İnfaz Hakimliği kararlarına karşı hükümlü ve yanında bulunan sùjeler (mùdafı, kanuni temsilci, eş vs.) ile savcı kararın tebliğı tarihinden itibaren 7 gün içinde ağır ceza mahkemesine itiraz hakkına sahiptir. (4675 6/5, CMK 268)
- İtiraz, aksi bir karar verilmedikçe kararın yerine getirilmesini durdurmaz. (CMK 269/1) Ne var ki, koşullu salıvermenin geri alınması, ertelenen cezanın veya seçenek tedbire uymama halinde hapis cezasının kısmen veya tamamen infazına dair kararlar, yeni bir ilamat kaydı oluşturduğundan, bu kararların infaza verilmeden önce kesinleştirilmesi elzemdır.

(yetki ve görev için ayrıca bkz. Slayt 6)

ŞİKAYET ÜZERİNE YAPILACAKLAR NELERDİR?

- Ceza infaz kurumları ve Cumhuriyet savcılığının işlem ve kararlarına karşı hükümlü, tutuklu, eşi, anası, babası, çocuğu, kardeşi, müdafii, kanuni temsilcisi, işlemin öğrenildiği tarihten itibaren 15 gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren 30 gün içinde şikayette bulunabilir.
- İnfaz Hakimi ilk olarak usul incelemesi yapar. İnfaz Hakimliğinin görev ve yetkisi dışında bir işlemse görevsizlik veya yetkisizlik, müracaat hakkı olmayan tarafından yapılan bir şikayetse veya süresinde yapılmamış bir şikayetse usulden ret kararı verilir.
- Usule ilişkin incelemeden sonra şikayete konu belgeler temin edilir. Disiplin cezasına yönelen şikayet halinde; hükümlü veya tutuklunun savunması alınır. Savunmada vekaletini ibraz eden avukat da hazır bulunabilir. Diğer şikayet hallerinde ise dosya üzerinden inceleme yapılır. Her hâlükârda savcının yazılı görüşü alınır. Belge ve beyanlara göre; şikayetin kabulüne veya reddine karar verilir.
- Şikayet yargılamasında, yerindelik değil hukukilik incelemesi yapılmalıdır.

KOŞULLU SALIVERME TALEBİ ÜZERİNE YAPILMASI GEREKENLER NELERDİR?

- İnfaz evrakı, müddetname, idare ve gözlem kurulu kararı, savcılık talep yazısı ile birlikte gönderilir. Eksik varsa müzekkere ile giderilmelidir.
- Eklenmeli iki şart somut olgularla incelenir. (iyi hal ve süre)
- İnfaz hakimi tarafından ilkin, hükümlünün iyi halli olup olmadığı, idare ve gözlem kurulu kararı temel alınarak incelenir. Hükümlünün infaz edilmemiş veya 5275 SK. 48. maddede belirlenen kaldırma süreleri geçmemiş disiplin cezası yoksa veya 89. madde ölçütlerine göre iyi halli kabul edilmesine engel durumları yoksa iyi halli kabul edilir.
- İnfaz hakimi tarafından müddetname, infaz evrakıyla birlikte kontrol edilerek hükümlünün koşullu salıverilmesine esas sürenin dolduğu tespit edilirse koşullu salıvermeye aksi takdirde reddine karar verilir. Koşullu salıvermenin geçerli olduğu tarih kararda bulunmalıdır.

KOŞULLU SALIVERMENİN GERİ ALINMASI KARARINDA YAPILMASI GEREKENLER NELERDİR?

- İnfaz evrakı ve onun içeriğindeki koşullu salıverme kararı, müddetname; denetim süresinde kasten işlenen suçtan dolayı hükmolunan hapis cezasının gerekçeli kararı ve kesinleşme şerhinin taleple birlikte temin edilmesi gerekir. Yükümlülük ihlali nedeniyle ihbarda bulunulmuşsa, yükümlülük ihlaline ilişkin belgelerin de celp edilmesi zorunludur.
- Koşullu salıvermenin geri alınması incelemesinin yapıldığı tarih ile koşullu salıverme tarihi arasında geçen sürede, içtimanın içeriğindeki suçlarda lehe değişiklik varsa, TCK'nın 7. maddesi uyarınca gerekli uyarılama işlemlerinin yapılması ve neticesinde oluşan yeni duruma göre farazi müddetname yapılması için C. Başsavcılığına ihbarda bulunulur.
- Tüm bu araştırmaların sonunda 107/12-15 maddeleri uyarınca koşullu salıvermenin geri alınmasına veya reddine dair karar kurulur. Geri alma halinde; yükümlülüklere uymamakta ısrar tarihi-suç tarihi ile hak ederek tahliye tarihi arasındaki sürenin hesaplanarak infaza esas gün sayısının kararda belirlenmesi gerekir.
- Bu kararın kesinleşmesi gerekir. KSGA kararının kesinleşme şerhi ve tali ceza fişi ile birlikte infaz için C. Başsavcılığına gönderilmesi gerekir.

(ayrıca koşullu salıvermenin geri alınması şartları için bkz. slayt 45)

DENETİMLİ SERBESTLİK KARARLARINDA YAPILACAK İŞLEMLER NELERDİR? (105/A- GEÇİCİ 6/1-3)

- İnfaz evrakı, müddetname, idare ve gözlem kurulu kararı, savcılık talep yazısı ile birlikte gönderilir. Eksik varsa müzekkere ile giderilmelidir.
- Açık ceza infaz kurumuna ayrılmış olmak veya açık şartları oluşmasına rağmen iradesi dışında bir nedenle açığa geçememek şartının oluşup oluşmadığı incelenir.
- Koşullu salıvermeye bir yıl veya daha az süre kalmış olma şartı müddetname ve infaz evrakından incelenir.
- İyi halli olmak şartı incelenir. Hükümlünün infaz edilmemiş veya 5275 SK. 48. maddede belirlenen kaldırma süreleri geçmemiş disiplin cezası yoksa ve 89. madde ölçütlerine göre iyi halli kabul edilmesine engel durumu yoksa iyi halli kabul edilir.
- Yukarıdaki üç adet eklenmeli şartların oluştuğunun tespiti halinde, koşullu salıverme tarihine kadar denetimli serbestlik ve tahliye kararı verilir. Aksi takdirde redde dair gerekçeli karar kurulur.
- *Dikkat: 1-) 30/03/2020 tarihi öncesinde işlenmiş ve Geçici 6/1 maddesine göre istisna kapsamında olmayan suçlar bakımından denetim süresinin 3 yıla çıktığı ve açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartının kaldırıldığı hatırlanmalıdır. (Geçici 6/1-3) (ayrıca bkz. slayt 32-33-34)*
- *2-) Geçici 10. madde uyarınca 31 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler mevcut mevzuata göre 5 yıl erken açığa ayrılır. Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler ise istisna suç ve durumlar haricinde 3 yıl erken açığa, devamında açık kurumda en az 3 ay kalmak şartıyla 3 yıl erken denetime ayrılır. (ayrıca bkz. Slayt 37 ila 43)*

DENETİMLİ SERBESTLİĞE SON VERİLMESİ GEREKEN HALLERDE YAPILACAK İŞLEMLER NELERDİR?

- Ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra hükümlünün talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne beş gün içinde başvurmaması, denetim planına uymamakta ısrar etmesi (birinci ihlal, uyarı tebliği, ısrarı gösteren ikinci ihlal), ceza infaz kurumuna geri dönmeyi talep etmesi hallerinde hükümlü infaz hakimliği kararıyla açık ceza infaz kurumuna geri gönderilir. (5275 SK. 105/A-6)
- Bu halde denetime son verilmesini gerektiren hali bildirir ihbar yazısı esasa kaydolunur. Hükümlünün infaz evrakı ile birlikte ihlale ilişkin tutanak ve tebliğler, hükümlünün denetime müracaat etmediğine dair tutanak veya hükümlünün ceza infaz kurumuna geri dönme istekli dilekçesi eksikse temin edilir.
- Yükümlülüğe uymamakta ısrar halinde; birinci ihlale ilişkin tutanak, denetimli serbestlik müdürlüğünün ihlal üzerine hükümlüye yaptığı tebligat belgesi ve tebliğden sonra meydana gelen ikinci ihlale ilişkin tutanak dikkatle hukukilik incelemesine tabi tutulur. İkinci ihlalin, uyarı yazısının tebliği tarihinden önce olması veya tebliğin usule aykırı olması halinde yükümlülük ihlalinde ısrar oluşmaz.

DENETİME SON VERİLMESİ (DEVAM)

- Tüm bu hususlar araştırılıp gerekli tespitler yapıldıktan sonra, infaz hakimi; denetimli serbestlik müdürlüğünün talebinin kabulü ile hükümlünün koşullu salıverilme tarihine kadar açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine veya talebin reddiyle hükümlünün infazının kaldığı yerden devamına dair gerekçeli karar verir.
- Bunların dışında; hükümlü hakkında denetime ayrıldıktan sonra alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan kamu davası açılırsa infaz hakimliği kararı ile hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilebilir. Diğer durumların aksine, bu halde açık ceza infaz kurumuna gönderilme veya gönderilmemeye dair infaz hakiminin takdir yetkisi vardır. Infaz hakimi, hükümlünün dosyaya yansıyan kişiliği ve infaza uyumu gibi ölçütleri dikkate alarak takdirini kullanmalıdır. (105/A-7)
- Karar içeriklerinde, hükümlünün denetimli serbestlik infazının kesilme tarihinin belirlenmesi ileride mahsup konusunda yaşanacak tereddütlere set çekecektir. (denetime müracaat etmeme halinde ceza infaz kurumundan tahliye tarihi, yükümlülüğe uymamakta ısrar tarihi, dilekçe tarihi, kasıtlı suçtan düzenlenen iddianamenin mahkemece kabul tarihi hallerinde denetim kesilir.)

HARİCİ MAHSUP TALEBİ ÜZERİNE YAPILMASI GEREKEN İŞLEMLER NELERDİR?

- İnfazı yapılan cezaların dışındaki bir suçtan dolayı fazlaya ilişkin gözaltı, tutukluluk, mahsubu gereken adli kontrol yükümlülüğü, gözlem altına alma veya hükümlülük süresi olduğunu belirten bir hükümlünün, buna ilişkin hürriyeti sınırlayan sürenin, derdest infaz evrakından mahsubunu talep etmesi mümkündür.
- Hükümlünün veya vekilinin harici mahsup talebi içeren dilekçesi üzerine İnfaz Hakimi;

1- İlamat evrakını temin edip, suç tarihini tespit eder.

2- Mahsuba konu tutukluluk ve gözaltının süresini, mahsuba konu ilamın kesinleşip kesinleşmediğini, kesinleşmiş ise kesinleşme tarihini, bu tutukluluğun başkaca bir cezadan mahsup edilip edilmediğini ilgili mahkemeden müzekkere ile sorar.

3- Mahsuba konu tutukluluğun infaz görüp görmediğini ilgili ceza infaz kurumundan sorar.

4- İnfazı yapan savcılıktan mütalaa alıp, yukarıdaki maddede belirtilen şartların varlığı halinde tarih aralığını da belirterek mahsup kararı verir.

(ayrıca harici mahsubun şartları için bkz. Slayt 46)